

OBSAH

Úvodník Úvodní slovo	3
Rozhovor S restaurátorkou Evou Votočkovou, která čtyřicet let vrací uměleckým dílům jejich kvalitu	4
Představujeme farnost Šluknov Noční pouť do Filipova	8 11
Církevní stavby v diecézi S Radkem Rejškem za zvony kostelů litoměřické diecéze	13
Zprávy z diecéze Krátké zprávy z diecéze	14
Napsali jste Příspěvky čtenářů	15
Osobnost Mons. Anton Otte o česko-německých vztazích	16
Charita Tříkrálová sbírka 2013	18
Pozvánky Pozvánky, knižní nabídka	20
Zprávy z biskupství Pastýřský list biskupů k majetkovému narovnání Z diáří biskupa a generálního vikáře	22 22

Fotografie
na titulní straně
časopisu:
Karel Pech

Fotografie bez
uvezení autora
Jana Michálková
a Miroslav Zelenka

ZDISLAVA

časopis litoměřické diecéze
březen 2013 • 18. ročník • 3. číslo • 20 Kč

V hrobě žít nechci

Velikonoční zamyšlení litoměřického biskupa Mons. Jana Baxanta

Velikonoční události mají svá zastavení tak, jak je evangelia zaznamenávají, a u každého z nich můžeme postát v zamyšlení, meditaci, a tedy v modlitbě. Stačí zmínit alespoň některá: Slavný Ježíšův vjezd do Jeruzaléma nikoliv v kočáře či noblesně na koni, ale na oslátku, osličím mláděti, když jen Ten, který se veze, dobře ví, že hlasité provolávání slávy se brzy změní v potupné výkřiky: „Pryč s ním!“ Kristova krvavá getsemanská modlitba ve společnosti usínajících apoštolů. Pohotová Jidášova zrádná domluva na třiceti stříbrných s jeho odchodem z Večeřadla do temnoty noci s výsměšným polfbením. To vše nám nemusí připadat až tak cizí a vzdálené. Petrovo přihřívání se u ohně nepřátel s krutým zapřením krátce po Poslední večeři s tak úžasným Pokrmem a Nápojem, ale i zachycení Mistrova pohledu vedoucí k pláči a lítosti je nám též blízké. Velkopáteční drama se všemi setkáními s Pilátem, Kaifášem, Šimonem z Cyrény, plačícími ženami, s Matkou Marií, apoštolem Janem, lotry po levici i pravici, hordou žoldáků a do neznáma rozuteklých učedníků se vůbec nedá obejít bez povšimnutí. Následující mrtvolně tichá sobota se zapečetěným hrobem a vojenskou hlídkou dělá dojem, že celá Ježíšova věc skončila. Opravdu? Drama pokračuje! Stejně tiše je náhrobní kámen odvalen, aniž by se kdo z vojáků probudil. Probudili se, ale u prázdného hrobu a takový už není nutné hlídat. Nikdo z nich ještě netušil, natož aby byl přesvědčen o tom, že Živý v hrobě nežije. Snad nyní, v meditaci, je možné dostat se k pochopení důležitého velikonočního klíče. Téma meditace: hrob. Vojáci – hlídači od prázdného hrobu pochopitelně odcházejí. Znovu se objevující učednice a učedníci Ježíše Krista ke hrobu přicházejí, aby našli hrobovou prázdnotu, ale aby se setkali i s andělskými bytostmi, sdělujícími jim velikonoční pravdu: „Není zde, vstal!“ Oním velikonočním klíčem otevřeme dále. Když není zde a vstal, pak: „Kde je? Kam odešel? Kde Ho máme hledat? Kde se s Ním můžeme setkat?“ Nelze živého zmrtevýchvstalého Ježíše nalézt, pokud hledáme v hrobě, před hrobem a u hrobu, když cílem našeho hledání bude jen a jen hrob. Směr našeho pátrání k setkání s Ježíšem nutné musí být jiný. Ukazuje za hrob, dál za hrob. Až tehdy, když učednice a učedníci, přátelé a budoucí následovníci Ježíšovi se odpoutají od hrobu jako svého dosavadního cíle, s Kristem se setkávají. On je totiž hledá se slovem povzbuzení a opakovaně je potkává a navštěvuje, aby je přesvědčil o tom, že žije i s ranami z Velkého pátku a že Jeho drama skutečně v hrobě neskončilo. Jeho dílo nebylo zmařeno.

+ Jan Baxant

Program Svatého týdne Mons. Jana Baxanta

24. 3.	10.00 hod.	Květná neděle, katedrála sv. Štěpána, Litoměřice
28. 3.	9.00 hod.	Missa chrismatis, katedrála sv. Štěpána, Litoměřice
28. 3.	18.00 hod.	Coena Domini, katedrála sv. Štěpána, Litoměřice
28. 3.	20.00 hod.	Večeře s „apoštoly“, biskupská rezidence, Litoměřice
29. 3.	10.00 hod.	Velkopáteční křížová cesta, Kalvárie, Ostré u Úštěka
29. 3.	18.00 hod.	Velkopáteční obřady, katedrála sv. Štěpána, Litoměřice
30. 3.	21.00 hod.	Velikonoční vigilie, katedrála sv. Štěpána, Litoměřice
31. 3.	10.00 hod.	Hod Boží velikonoční, katedrála sv. Štěpána, Litoměřice

V dubnovém čísle Zdislavy

- budeme hovořit s **P. Františkem Pospíšilem SDB**, salesiánem z teplické farnosti, který koncem loňského roku oslavil 50 let kněžství
- navštívíme **farní obvod Mladá Boleslav**
- přiblížíme **charitní projekt Dali-Křídlo**
- přineseme **pozvánky, zprávy z diecéze**, a pokud nám napíšete, i příspěvky vás, našich čtenářů

„Tvou smrt zvěstujeme,
Tvé vzkříšení vyznáváme,
na Tvůj příchod čekáme,
Pane Ježíši Kriste.“

(z eucharistické modlitby)

Eva Votočková

čtyřicet let vrací uměleckým dílům jejich kvalitu

Dnes vám představujeme akademickou malířku Evu Votočkovou, restaurátorku diecézního konzervátorského centra Biskupství litoměřického, která se zabývá restaurováním závěsných obrazů, polychromovaných plastik, nástěnných maleb a sgrafit. Pro litoměřickou diecézi restauruje zejména obrazy na plátně.

Svoji profesi dělá čtyřicet let. Pro litoměřické biskupství restaurovala umělecká díla již za Štěpána kardinála Trochty. Zaměstnancem biskupství je tři roky a před ní se takto cíleně restaurování uměleckých památek pro litoměřické biskupství nikdo nevěnoval.

Milá Evo, ráda bych tu zmínila tvé životní jubileum, ale tomu se ty bráníš. Mluvíš přitom o jiném výročí. Co máš na mysli?

V letošním roce to bude čtyřicet let, kdy jsem vystudovala Akademii výtvarných umění v Praze. Od té doby restauruji a doufám, že ještě dalších deset let budu, protože dovršit pracovní padesátku bych si moc přála. To by bylo úžasné.

Pracuješ jako restaurátorka diecézního konzervátorského centra Biskupství litoměřického. Jak dlouho?

Tři roky. Zaměstnaná jsem na poloviční úvazek a jsem tu moc ráda. Restauruji obrazy a sochy pro naši diecézi. Jsou to kvalitní umělecká díla, kterým už hrozí naprostý zánik. Kvalitní umělecká díla jsou technologicky dobře udělaná, a proto přežívají a mají šanci na to být znovu obnovena. Jen člověk musí přijít včas.

Pro biskupskou rezidenci jsem restaurovala několik obrazů, například soubor krajin v Trúnním sále z původního mobiliáře, krajinomalby z předsálí kanceláře pana biskupa, květinová zátiší a podobně. Postupně restauruji portrétní galerii litoměřických biskupů, dokončit musím ještě dva portréty - biskupa Josefa Františka Hurdálka a Mořice Adolfa vévody Sachsen-Zeits.

Několik věcí jsem pro biskupství restaurovala i v době, kdy jsem tu ještě nebyla zaměstnaná.

Tvou zatím poslední velkou prací, na které jsi spolupracovala, bylo restaurování nástěnných maleb v kapli sv. Vavřince v biskupské rezidenci. Jak rozsáhlá to byla práce? Mohla bys trochu popsat, jak kaple vypadala před

zahájením restaurátorských prací a jak to tam vypadá teď?

Restaurátorské práce probíhaly ve třech etapách v letech 2009-2012. Každý rok jen to, na co byly peníze. Pracovala jsem tu s kolegy-restaurátory Annou Svobodovou a Jiřím Živným. S Aničkou jsme restaurovaly nástěnné malby a stropní fresku, pan Živný dělal sochařské práce.

Před námi kapli restaurovali dva malíři a oba se v ní výrazně „zvěčnili“. Jeden z nich, pan Jedlička, v roce 1969 přetřel stěny kaple, na kterých je namalována

iluzivní architektura, šedou barvou. Původní malbu tím naprosto zničil.

Během první etapy prací jsme restaurovali východní stěnu kaple s iluzivním oltářem a nástropní fresku. Během druhé etapy byla restaurována štuková výzdoba, tedy bohatá štukatura okolo obrazu sv. Vavřince se dvěma reliéfy a celý fabion. Při třetí etapě byly restaurovány zbylé tři stěny kaple, kde jsou i okenní ostění bohatě malovaná. Na spodním parapetu jsme přitom objevili iluzivní malbu, takové kazetování. Kaple je malá, ale teď, kdy byla šedá barva ze stěn sejmuta, celý prostor iluzivní malbou ožil, je mnohem větší, vzdušnější, světlejší.

Je to jediný prostor v biskupské rezidenci, který prošel tvými rukama?

Ne, před lety jsem tu restaurovala i jednu z fresek od malíře Kryštofa Viléma Tietzeho.

Vraťme se k tvým začátkům: co, kdy a kde jsi vystudovala?

V letech 1967-1973 jsem vystudovala obor restaurování na Akademii výtvarných umění v Praze. K šestiletému studiu jsem byla přijata panem profesorem Bohuslavem Slánským, zakladatelem české restaurátorské školy.

To, že se restaurování vyučuje a studuje na vysoké škole, je česká specialita. Přijímacím zkouškám předcházejí talentové zkoušky,

což není jinde ve světě běžné. V zahraničí je obor restaurování jakýmsi odborným doplňkovým studiem a studovat ho může například chemik nebo historik, který si tak rozšíří svou kvalifikaci. Nemusí však skládat talentové zkoušky. Pokud ale tito lidé neumějí malovat, mají problém s retušováním, a to je špatné.

Kdo nebo co tě při volbě profese ovlivnilo? Byl to tvůj otec – historik umění PhDr. Otakar Votoček, zakladatel galerie výtvarného umění v Litoměřicích?

Můj otec se vrátil po druhé světové válce do Litoměřic, aby tu osidloval pohraničí. Před válkou bydlel v Terezíně, odkud byl v roce 1943 vystěhován do Prahy. Po návratu začal studovat a pracoval v muzeu v Litoměřicích, a protože muzeum nemělo dostatek prostor pro všechny sbírky, převzalo totiž i bývalé diecézní muzeum, začal uvažovat o tom, že vybuduje galerii, a na kraji si ji v podstatě prosadil.

Bylo to těžké, ale vzhledem k tomu, že tu byly sbírky a našla se tu i budova pro jejich vystavení, mohl být nápad realizován, a ta galerie tu funguje dodnes. Jako dítě jsem to všechno vnímala.

V dětství jsem chodila do lidové školy umění, kde mě velmi ovlivnil můj učitel, akademický malíř Arnold Richter. Ten byl další významnou osobou v mém životě. Objevil, že jsem schopna něco nakreslit, namalovat, vytvořit. Byl velký entuziasta, probouzel v nás obrovské nadšení, takže jsme všichni kreslili a malovali jak zběsilí a do lidušky jsme chodili dennodenně. Strašně moc jsme chtěli a strašně jsme si vyčítali, když jsme někdy přijít nemohli.

Původně jsem chtěla být kunsthistorik jako můj otec, ale ten o tom nechtěl ani slyšet. Pak se ale stalo, že v době, kdy jsem studovala na gymnáziu, měl v Litoměřicích výstavu profesor Bohuslav Slánský a já si tenkrát uvědomila, že pravděpodobně toto by pro mne bylo to pravé jahodové, to, co by mě bavilo. Já nemám výtvarnou invenci, netoužím být ani malíř, ani sochař, přestože jsem chodila i modelovat, a to

i soukromě k profesoru Jiřímu Bradáčkovi do Roudnice nad Labem. Staré věci mě přitahují mnohem více než ty moderní.

Čím tě přitahují?

Moc mě zajímá technologie; postupy, jak je co udělané, namalované. To je strašně zajímavé.

Kaple sv. Vavřince v biskupské rezidenci v Litoměřicích, stav před restaurováním v roce 2009 (foto Martin Mádl) a stav po restaurování v roce 2012 (foto Jana Michálková)

Kaple sv. Vavřince v biskupské rezidenci, stav po restaurování v roce 2012

Na návštěvě v ateliéru u Evy Votočkové. Foto Jana Michálková

Člověk to ale vidí zejména u dobře udělaných věcí. U špičkově provedených děl téměř nedýchá. Máš před sebou věc v dezolátním stavu a ty už přesně víš, že to bude nádherný obraz nebo socha. Celé dílo ožije a zase bude mít své kvality. Ty ale musíš při práci potlačit sama sebe. Musíš poznat autora a myslet zejména na to, že po nějakých letech přijde další restaurátor a bude se třeba zlobit, proč jsem tam přidala to a to, nebo proč jsem ten obraz nažehnila tak nebo onak a proč jsem

ho vůbec nažehlovala, proč jsem použila zrovna tuto technologii... Čím jsem starší, tím se snažím o co nejméně zásahů do věci samé. Samozřejmě musím tu věc ošetřit, aby ještě dalších padesát sto let fungovala bez problémů, když s ní bude dobře zacházeno. Všechny zásahy musejí být lehce odstranitelné a nesmějí přesahovat originál malby či polychromie. V žádném případě nesmějí být materiály použity nevhodně a poškozovat originál.

Záleží na tom, jak se s dílem zachází. Veškeré obrazy, které jsou namalovány na dřevě, na dřevěných deskách, jsou velmi choulostivé na změny teplot. Střídáním vlhka a sucha dochází ve dřevě k pohybu, který trhá barevnou vrstvu. Dřevěné desky jsou v silné vrstvě šepsované křídovým podkladem, což je jen klíč a křída, který vyrovnává nerovnosti desky a který při pnutí dřeva praská, a malba tak rozpraská. To je problém deskových obrazů.

Vlhko na plátno až tolik nepůsobí. Obraz, který není řádně

napnutý, prověsí se a v místech, kde se zvlíní, dochází k poškození malby. Ta rozpraská a uvolňuje se. Obrazy v kostelích bývají také často poškozeny slunečním světlem, které na ně dopadá okny, malbu zahřívá a barvy vlivem přehřátí a následnému zchladnutí krakelují, to znamená popraskají.

Kostely ale nejsou místem s konstantní, pro umělecká díla ideální teplotou. Existuje nějaká prevence, jak škodám předcházet?

Myslím už pár let na to, že bych potřebovala s někým sepsat takové desatero, návod pro kostely se stručnými, jasnými doporučeními, kterými by se dotyční řídili, aby ztráty na uměleckých dílech nebyly tak rozsáhlé. Měl by to být pravděpodobně nějaký stavební technik, protože problém je ve stavbách.

Stavba kostela musí být především zabezpečena proti jakémukoliv zatékání: takže žádná rozbitá střecha, rozbité nebo chybějící okapy, musí být provedeno odvodnění kostela. Pak se můžeme bavit o dalších kritériích. Když se například na jaře oteplí, je chybou otevřít kostel a pustit do něj teplý vzduch. Na promrzlých zdech totiž teplo kondenzuje a stěny se orosí. Kostel stejně tak jako pomalu promrzá, musí se pomalu ohřívat.

Další chybou je vytřít na jaře před Velikonocemi kostel mokřím hadrem. Dlažba je většinou opuková, při vytírání do sebe natáhne spoustu vody a všechna vlhkost se odpařuje, takže se stává, že je červen a my máme v kostele pořád devadesát procent vlhkosti. Na prach v kostele bychom měli používat vysavač, ne kbelík s vodou. A tak bych mohla pokračovat...

Jako studentka akademie ses pustila do restaurování hlavního oltářního obrazu kostela sv. Petra a Pavla v Žitonicích. Vzhledem k tvému mládí to byl jistě odvážný počin. Jak ses k této práci dostala?

Je to nádherný obraz. Největší, jaký jsem v životě restaurovala. Má rozměry pět krát tři metry. Pater Josef Knödl si mě pro tuto

práci vybral. Dnes bych ji jako student nesměla dělat, ale tenkrát to šlo.

Obraz sv. Petra a Pavla byl vyvěšený, celý zvlněný, částečně potrháný se zakalenými, ztmavými laky, ale zase na něm nebylo moc přemaleb. Po opravě opět visí v kostele a je už čtyřicet let v pořádku. Naposledy jsem ho kontrolovala před Vánoce. V jeho levém rohu se trochu objevila plíseň, což je důsledek toho, že je v kostele vlhko. Budu o tom mluvit s tamním farářem.

Na jakou práci vzpomínáš ráda?

Neupřednostňuji žádné historické období, ani autora. Každá práce, která se povede a efekt je velký, těší. Vzpomínám ráda na práci s kolegou Jiřím Blažejem, se kterým jsem v Praze po čtyři sezony restaurovala nástěnné malby v domě U Kamenného zvonu. Byl to můj takzvaně druhý učitel. Zůstali jsme až do jeho smrti velice dobrými přáteli.

Kudy se ubírala tvoje profesní cesta?

Míst, kde jsem pracovala, bylo opravdu hodně. Více než třicet let jsem bydlela v Praze. Tenkrát zadávala práci restaurátorská komise, a jakou práci mi zadala, tu jsem udělala.

Za ta léta si pamatuji zejména ty větší zakázky, na kterých jsem pracovala delší dobu, a to jsou většinou velké plochy nástěnných maleb. Byly to věci různé po Čechách, v Praze jsem restaurovala nástěnné malby v prelaturě Břevnovského kláštera a v kostele sv. Petra a Pavla na Vyšehradě nebo v kostele u sv. Jana na Skalce na Karlově náměstí. Dlouhá léta jsem také jezdila do Mostu, kde jsem restaurovala přemalované reliéfy v empórách kostela Nanebevzetí Panny Marie. Jsou renesanční, datované a pod přemalba-

mi se objevily nádherné barvy. Je to úžasné dílo, které zcela změnilo názor kunsthistoriků.

Jak jsi řešila práci mimo domov? Mělas rodinu, děti...

Děti hlídala manžel. Odjížděla jsem na týden, na místě pracovala od nevidím do nevidím a po týdnu se vracela, abych ho vystřídala. Když jsem ale restaurovala malovaný strop a nástěnné malby v kostelíčku v Kočí u Chrudimi, vzala jsem děti s sebou. Bydleli jsme na statku a děti tam chodily do školky.

Jak je to ve vašem případě s rodinnou tradicí? Věnuje se některé z tvých dětí výtvarnému umění, výtvarnému řemeslu?

Jsem jediná z otcových čtyř dětí, které šlo výtvarnou cestou. Mám dva syny, jeden je řezbář, ale živí se grafikou, a druhý je po svém otci tiskař. Vnouchata mám čtyři a díky tomu, že dělám to, co dělám, mají dostatečný přísun papíru a barviček, neustále někde něco mažou a kreslí a jsou v tom, řekla bych, velice odvážné. Jestli mají výtvarný talent, se projeví až později.

Diecézní konzervátorské centrum spolupracuje s Akademií výtvarných umění v Praze. O jakou spolupráci jde?

Navázala jsem kontakt se svým kolegou, profesorem Karlem Strettim, a požádala ho, zda by studenti akademie nemohli pro

naši diecézi zrestaurovat nějaké sochy. Pan profesor přijel a vyzkoušel si asi patnáct soch z různých slohových období a už druhým rokem na nich studenti pracují.

Biskupství hraje restaurátorský průzkum soch, restaurátorské práce jsou pro diecézi prováděny zdarma. Je to oboustranně výhodná a užitečná spolupráce. My nemusíme na záchranu těchto uměleckých děl shánět peníze, kterých je málo, a studenti mohou zúročit v praxi to, co se v teorii naučili.

Výběr z prací restaurátorky Evy Votočkové

představí výstava, kterou připravuje Muzeum v Bělé pod Bezdězem na jaro letošního roku, od 18. dubna do 2. června 2013.

Bližší informace přineseme v příštím čísle Zdislavu

Není to první taková pomoc, v minulých letech jsme spolupracovali s ateliérem restaurování sochařských děl profesora Petra Siegla.

Nelituješ toho, že sis zvolila právě tuto profesi?

Nelituji, byl to úžasný život a stálo to za to. Vždycky jsem se snažila udělat svoji práci co nejlépe, výsledek ať posoudí jiní...

Věříš v Boha?

Jistě. Našla jsem ho ale až ve středním věku. Biřmovaná jsem byla v roce 2000.

Ptala se Jana Michálková

Čím více dáváme, tím více máme

Ve Šluknově žije v současné době asi sedm set Romů. Arciděkan Pavel Procházka, jemuž byla pastorační Romů svěřena již biskupem Josefem Kouklem, zde působí desátým rokem. Sedm let spolupracuje s Dr. Evelin Habel, pastorační asistentkou a ředitelkou šluknovské charity, o které jsme psali v minulém čísle Zdislavy. Práce charity je zde více než jinde s životem farnosti neoddělitelně propojena. Nejchudší zaujímají v pastorační práci první místo. Excurrendo jsou připojeni farnosti Velký Šenov, Fukov, Království a Lipová.

P. Václav Teplý SDB

Salesián P. Ing. Václav Teplý ve Šluknově po zehnaně působil více než dvacet let (1974-1996). Tehdejší děti, dnes dospělí, dodnes vzpomínají, jak chodili na faru a jak je otec Teplý přijímal. Byl také stavitelem, po sametové revoluci se pustil do generální opravy farního kostela. Zapísal se hluboko do vědomí zdejších lidí. Byl jmenován čestným občanem města. Nyní působí v salesiánské komunitě sv. Terezie od Dítěte Ježíše v Praze-Kobylisích.

Farnost Šluknov

Kněží, co přišli po něm, se poměrně rychle střídali. Před arciděkanem Procházkou zde byl pět let administrátorem Jiří Sucharda.

Uprostřed Romů

P. Pavel Procházka se polovinu svého třicetiletého kněžského života věnuje Romům. Do nedávna byl zodpovědným za jejich pastorační na celonárodní úrovni, než se rozhodl naplno sloužit jen šluknovským. Jeho začátek

Na sídlišti, Dr. Habel (2012)

ky tady ale nebyly lehké. Je veliký rozdíl, když k Romům jenom docházíte, nebo působíte přímo uprostřed nich, v téměř romském městě. Osvědčená pastorační, která dobře fungovala v Děčíně i na mnohých jiných místech, ve Šluknově selhala. Chudí šluknovští Romové byli jiní:

nepotřebovali se začlenit do většinové společnosti, chodit na náboženství ani zpívat v kostele, chtěli hlavně peníze, jídlo nebo odvézt někde autem. Když se nechtěl nechat využívat, nastal konflikt.

Velký pátek (2011)

Bylo potřeba pochopit problematiku, vstoupit do perspektivy Boží lásky, získat Boží pohled, najít nové cesty, hodně se modlit. Když bylo nejhůř, přišlo od Pána znamení.

Vyvolil jsem si tento dům

„Bylo to tak, jako když se Bůh dal poznat Mojžíšovi v hořícím keři,“ vzpomíná pan arciděkan. „Připravoval jsem se svým přítelem Romem Josefem Gázim farní dům na prázdninový pobyt dětí. Některé místnosti jsme museli vyklidit, vyčistit, vymalovat, polovina fary byla neobyvatelná. Skladiště, špína, myši, plíseň. Museli jsme i hodně pálit. Dlouho do noci jsem potom ohniště sledoval a hned ráno se tam vrátil, abych vše uklidil. Na vyhaslém ohništi ležel jediný ústřížek papíru. Bylo na něm napsáno toto: Vyvolil a posvětil jsem si tento dům, aby zde přebývalo moje jméno na věky.“ (srov. 2 Pa 7,16)

Co následovalo? „V tu chvíli jsem tak jako Mojžíš padl na zem, radostí a štěstím, protože teď jsem věděl, že tady nejsem omylem, že mě skutečně Bůh poslal, že o mně ví a chce, aby tady bylo místo svaté, místo modlitby. Ale to slovo dostává stále nový rozměr. Co to znamená „tento dům“?

To může být také naše město, farnost či společenství. Vlastně to stále objevuji, učím se a Bůh mi dává světlo Ducha, abych měl sílu nejenom Boží projekt pochopit, ale také jej realizovat.“

Paní doktorka

Dr. Evelin Habel pracovala dlouhá léta jako kulturní referentka pro Sudetské Němce v Mnichově. Často jezdila do Čech se skupinou betlemářů. Kvůli slavným jesličkám zavítala nejednou i do Šluknova. Jinak

Zlatá svatba (2009)

Od výpomoci k charitě

Paní doktorka byla přijata jako pastorační asistentka. Začala se věnovat sociální práci, kterou se kněz systematicky zabývat nemohl. Po roce a půl jeli za biskupem Janem: „Otče biskupe, my už na to nestačíme.“ Pracovali pouze v rámci fary a prostředků, které měli k dispozici: vlastní mzdy a pomoci několik přátel z Německa. Na faru chodilo už třicet čtyřicet dětí a desítky rodin. Otec biskup řekl: „Založte charitu.“ Na to čekali. Tak byla před dvěma lety založena charita a před rokem získali dům, který od února 2012 slouží (ne úplně, opravuje se za pochodu).

Archa (2012)

P. Procházka rád říká: „Pán se tak stará, abychom naše skromné prostředky, které tady máme, mohli dávat chudým. Nikdy jsme tady netrpěli nouzí a nestalo se, aby někdo potřebný přišel, a my mu nic nedali. Čím více dáváme, tím více máme!“

Ještě chybí nadšení křesťanů

Farnost už zaznamenala ovoce činnosti charity, příchod dětí, nových rodin. Proměňuje se. Velkou událostí se stala Tříkrálová sbírka. Děti chodí koledovat s velkým nadšením, dospělí jim nestačí: není jich dost a snadno se unaví, zatímco děti by

chodily ještě dnes! Stále chybí křesťané, laici, kteří by byli dostatečně připraveni, aby nadšení romských dětí nebo celých rodin doprovázeli a tak je začleňovali do církve.

Romové v kostele

„Nejlepší evangelizátoři Romů musí být z nich, musí to být sami Romové. Bohudíky už máme i spolupracovníky z romských řad,“ říká P. Procházka. Paní Lenka Deňová se stará už několik let o šatník. Paní Marcela Miková je teta několika romských dětí, které vodí do charity, fary a kostela.

Někteří farníci měli z Romů ze začátku strach, bylo vidět, že se jim to nelíbí. Přestali do kostela chodit. „Už se zase začínají vracet, museli projít ‚křtem‘, bolestí, učit se s nimi žít,“ říká duchovní správce. „I pro mě byla ta první etapa bolestná, člověk musí poznat, proč vlastně jsme na světě: jsme tady proto, abychom druhým sloužili, ztratili své představy, plány, a tak byli k dispozici a dělali to, co si Bůh přeje. Být křesťanem znamená být ve službě, a to i těm posledním: slepým, chudým, chromým, malomocným. Život u nás stojí právě na takovéto službě, jinak by nestál na ničem. Byl by povrchní.“

Krása evangelizuje

Když ve Šluknově pořádají nějakou kulturní akci, snaží se, aby byla výrazná a kvalitní. Jde o evangelizaci přes kulturu, krásu, protože na koncert do kostela přicházejí i nevěřící. Je vždy příležitost říci duchovní slovo na úvod.

Mimořádnou událostí minulého roku 2012 bylo Verdiho Rekviem v provedení 160 Mladých brněnských symfoniků a tří sborů v rámci koncertního turné v česko-německém příhraničí Krok ke smíření (28. září, www.krokkesmireni.cz). Za zmínku stojí rovněž Varhanní maraton Horní Lužice 2012: drážďanský varhaník Matthias Grünert během sedmi srpnových dnů hraje na 42 nástrojů v různých městech Trojzemí, doprovázejí jej tři autobusy milovníků varhan z celé Evropy. Na koncertě 23. srpna v šluknovském kostele bylo 300 účastníků. Akci podporuje saská vláda a rozhlas (www.orgelarena.de, www.fondbudoucnosti.cz). Plný kostel bývá také při hubertské mši, kterou spoluorganizuje místní lesnická škola, a Rybové České mši vánoční.

Česko-německé vztahy

Česko-německé vztahy se ve Šluknově budují pohostinností. „Poznal jsem, jak je důležité pozvat rodáky domů, kam chodili na faru, kde se dříve setkávali na náboženství, a uvařit jim kávu. Začal jsem to praktikovat hned: když zahlédnu, že přijíždí nějaké auto a lidé zkouší vejít do kostela, hned tam jdu. Když vidím, že ti lidé opravdu přicházejí poklonit se Pánu a že jsou to rodáci, tak se snažím v rámci možností o co největší pohostinnost. Pohostinnost se u nás stala evangelizací, uzdravuje jejich rány. Oni se vrací domů do Německa a vypráví o tom. Dříve sem přijela asi tak jedna německá návštěva za měsíc, dnes není den, aby se někdo neukázal,“ říká P. Procházka.

Přeshraniční spolupráce a ekumenismus

Farnost komunikuje s německými farnostmi. Pěstuje se pravidelná přeshraniční spolupráce s katolickou farností Schirgiswalde a evangelickou farností v Großpostwitz a Sohländ. Jedná se o společné kulturní

Tříkráloví koledníci (2013)

akce a spolupráce s charitou. Vyvrcholením je vždy slavnost patronů města Jana a Pavla, římských mučedníků, kdy přijede celý pozounový orchestr z Großpostwitz.

Rožany

Do kostela v Rožanech chodí jenom Němci. Všichni vyhnaní nemuseli odcházet daleko, někteří zůstali několik kilometrů za hranicemi. Jsou rádi, že mohou opět přicházet na bohoslužbu do své původní farnosti. V létě se slouží bohoslužby každý měsíc jenom pro ně. Přijde tam asi třicet návštěvníků.

Lipová

Farnost Lipová byla ke Šluknovu připojena v roce 2003 na prosbu P. Procházky, který se chtěl věnovat tamnímu domovu důchodců. Domov důchodců navštěvuje každé úterý. Administrátorkou in materialibus a kostelnicí je zde paní Emilie Vincencová.

Velký Šenov

Pastorační asistentka Iveta Borovková učí na faře děti náboženství, přichází jich mnoho. Při různých příležitostech, jako je sv. Martin nebo Vánoce, s nimi nacvičuje scénky, pořádá také misijní neděle a dětské tábory. V adventní době chodí děti rády v sedm hodin ráno na rořáty - i přes velkou zimu prý s nadšením. Manželé Borovkovi jsou velmi aktivní, proto se zde kněz může věnovat jen bohoslužbám a návštěvám nemocných. Několik farníků působí ve Vilemovském chrámovém sboru pod vedením MUDr. Markéty Englerové, který požehnaně slouží již dvacet let v celém Šluknovském výběžku.

Fukov a Království

Obec Fukov na samé hranici s Německem byla i s kostelem sv. Václava

Velikonoce (2012)

zničena v roce 1960.

Ve farnosti Království se setkávají u příležitosti svátku patrona kostela sv. Vavřince, svátku Povýšení Svatého Kříže a setkání rodáků.

Několik střípků

Farnost najdete na internetových stránkách www.sluknov.farnost.cz. Má také pravidelně svoji stránku ve Šluknovských novinách. Po nedělní mši jsou všichni zváni na faru na snídani, po večerních mších na večeři. Hlavními stolovníky jsou děti. Náboženství se vyučuje vždy ve středu a v pátek před bohoslužbou. Pro dospělé je biblická hodina v pátek po bohoslužbě, určená původně pro biřmovance.

Šluknovské Jesličky

Ve farním kostele sv. Václava již 80 let každoročně o Vánocích vystavují jesličky, slavné svou vzácností, krásou i velikostí (16 m²). Farnost ale vlastní celou sbírku jiných betlémů, samozřejmě i romské výroby.

Paní doktorka s dětmi také betlémy vyrábí. První maličký betlém vznikl hned pro její první Vánoce ve Šluknově. Další už byl větší a následující sklídl velký úspěch na výstavě betlémů v Německu v nedalekém Schirgiswalde. Malí romští tvůrci dodnes často vzpomínají na tu velkou událost, kdy si s nimi několik set účastníků výstavy chtělo podat ruku.

A letošní betlém? Měl 40 figurek. Každé dítě vyrábělo do betléma samo sebe. Od Mikuláše pak všichni dostali úkol, ať putují do Betléma a na cestě dělají dobré skutky. Za každý dobrý skutek dostala figurka samolepku hvězdičky. „Betlém je nejen

něco krásného na podívání, ale slouží i k výuce náboženství. Děti se s ním učí – formou hry – o co v něm vůbec jde. Vydrží při tom a další rok to chtějí dělat zase,“ říká paní doktorka.

P. Procházka jesličky hlavně staví proto, aby se u nich lidé setkávali a vytvářeli nová přátelství. Zatím se to daří. Od Vánoc do Hromnic přišlo betlémy zhlédnout více než tisíc lidí.

Připravila Hana Klára Němečková
Foto Evelin Habel

P. Pavel Procházka (vpravo) s návštěvou z Německa (7. ledna 2013)

Přehled bohoslužeb:

Šluknov

Kostel sv. Václava
ne 8.30 hod.
st 17.30 hod.
pá 17.30 hod.

Velký Šenov

Kostel sv. Bartoloměje
ne 10.30 hod.
čt 18.00 hod.

Lipová

Kostel sv. Šimona a Judy
so 16.00 hod.
út 14.30 hod.
(v domově důchodců)

Rožany

kaple sv. Jana Křtitele
od června do září:
poslední ne v měsíci 15.00 hod.

Noční pout' do Filipova: Je třeba přinést oběť

Filipovská bazilika Panny Marie Pomocnice křesťanů se každoročně v noci na 13. ledna naplňuje poutníky. Přijíždějí sem v tuto nezvyklou dobu z různých koutů zdaleka nejen naší země. Někteří z nich i přes prostředek zimy a noci volí pěší pout': necelých 7 km z Rumburku, nebo 13 km ze Šluknova. Druhou možností tradičně volí dvě skupiny: Slováci od Trnavy s panem Štefanem Chrenkem (více než 30 let) a Moraváci ze Žarošic s farářem Josefem Pohanou (šest let). Přijíždějí večer. Kdo se na pěší pout' necítí, přečká kus noci na faře, šluknovský arciděkan Pavel Procházka má přichystaný duchovní program. Řidiči se trochu prospí. Pout' začíná modlitbou u šluknovských jesliček.

„Přiložit do kamen, rozsvítit betlémskou hvězdu, připravit konvice na čaj,“ vyjmenovává šluknovský arciděkan a hostitel Pavel Procházka poslední přípravy na příjezd poutníků. Přitom míchá guláš pro stovku lidí. Vaří jej od rána. Vedle na kamnech vře druhý hrnc s hustým slepičím vývarem. „Polévka je dokonalá, až když ji dochucujete podesáté,“ radí a podává mi té dobroty plný šálek. Mám to sníst, než přijedou Slováci, protože potom už na to nebudu mít čas! (Má úplnou pravdu.) Šálků na polévku tu mají na padesát. Slováci by měli přijet v devět hodin. Až se občerství a napijí horké kávy a čaje, vystřídají se s Moraváky, kteří do té doby budou mít program v kostele. Všichni najednou se na faru prostě nevejdou.

Je krátce po deváté, Slováci jsou tady! Přizemí fary je jich najednou plné. Pan arciděkan je vítá, je vidět, že většinu tvoří staří známí. Po krátké uvítací řeči následuje pozvání na večeři. Guláš nalévá v kuchyni pan arciděkan, polévky se ujala paní doktorka. Nakrájený chléb a horké nápoje čekají v sále, jehož prostor zkrášluje (a zmenšuje) výstava betlémů. Poutníci usedají na židle mezi jesličky, kde se dá. Komu je horko od krbových kamen, jde se zchladit mezi odložené batohy do nevytápěné síně. Mezi síní, sálem a kuchyní

panuje čilý ruch. Na všech je ale patrná únava z dlouhé cesty. Od organizátora výpravy, pana Štefana Chrenka, se dozvídám, že sem jezdí bez přerušení už přes třicet let. O Filipově uslyšel kdysi dávno na vojně. Dlouho potom přišel okamžik, snad přímo vnuknutí, kdy se sem musel podívat. Kostel našel zamčený, dveře na faru našťěstí otevřené. Začal přivázet přátele ze Slovenska na noční pěší poutě. Před pádem komunismu zde působily slovenské řádové sestry, které s nočními poutěmi do Filipova začaly a obětovaly je

za tento kraj. Když se vracely po revoluci na Slovensko, předaly panu Chrenkovi štafetu. A on, neúnavný poutník, který pěšky proputoval snad celou Evropu několikrát, je věrný – i když síly i jemu ubývají.

Střídání hostů. Konečně uvidím slavné šluknovské jesličky! V předsíni kostela pan Chrenko poznamenává, že se ve Filipově naplnila prosba Panny Marie v Lurdech, aby k ní věřící přicházeli v procesí. Moravští poutníci klečí v lavicích, jejich tváře ozařuje pouze světlo vycházející z jesliček v boční kapli. Když skončí modlitbu, shromáždí se spolu se Slováky před betlémem, od kterého se potom dlouho nemohou odtrhnout. Doprovází je paní doktorka - ani jsem si nevšimla, jak nenápadně zmizela z kuchyně. Šluknovské jesličky jsou opravdu působivé (myslím na to, že o nich musíme napsat do příští vánoční Zdislavy). Vracím se spolu s Moraváky na faru, kde i na ně čeká s otevřenou náručí a gulášem pan arciděkan.

Půlnoc se blíží, Moraváci zvou na svažené víno. Slováci odchází dříve. Dozvídám se, že obě skupiny mají velmi rozdílný styl putování, proto je pro ně lépe, když chodí od-

děleně. Pan arciděkan oznamuje, jaký program nachystal pro ty, kdo nemohou jít pěšky – společná modlitba, rozhovor o víře – je přece Rok víry. Bude také budít řidiče autobusů a vařit jim kávu. Půlnoc už je velmi blízko. I přes adrenalin v krvi na mne začíná doléhat únava. Jdu se napít vody do kuchyně, vidím, že všechno nádobí je umyté a srovnané na stole. Připravujeme se k odchodu. Starší pán vedle mě si navléká silné podkolenky. Jeho paní mi vysvětluje, že tento rok s ním poprvé nepůjde, ze zdravotních důvodů. Takových lidí je tu více. Mladí jsou tu ale také.

Odbila půlnoc. Moraváci zpívají Spámembohem, idem od vás, a prosí pana arciděkana o požehnání. Dožívají se spolu s betlémskou hvězdou na tyči, s kterou zřejmě ve Šluknově chodí tříkráloví koledníci, a povzbuzením: „Letos půjdete pod znamením hvězdy!“

Opouštíme faru, svítí za námi do tmy. Hustě sněží. Pod první lucernou se modlíme Pod ochranu tvou a zpíváme první z mnoha písniček ke cti Panny Marie. Aby dobře slyšeli i ti, co jdou poslední, mluví pan farář přes mikrofon do megafonu. Jdeme. Je nás tak třicet. Šluknov spí. Po několika stech metrech jsme překvapili několik motajících se chodců: „Kam jdete?“ – „Do Filipova na pout'.“ – „Tak pojďte s námi na pivo, ať nejedete na sucho!“ Dál většinou mlčíme, sníh křupe pod nohama, silnice ve městě je bílá. Poznamenávám si, že 25 minut po půlnoci se začínáme modlit růženec světla. (Během cesty se růženec pomodlíme s přestávkami celý.) Jsme stále ve Šluknově, zdá se být nekonečný.

V 0:50 si poznamenávám „konec Království, konec Šluknova“. Městské osvětlení necháváme za námi, začínáme mírně stoupat. Krajina se otvírá, kolem bledě svítí zasněžené louky lesy, baterky nepotřebujeme. Poutníci spolu občas prohodí pár slov. Temná postava, která putuje po mé pravici, je pan Vojtěch. Jde do Filipova popáté. Přidává se k nám pan Jan, který jde poprvé. Má mno-

Dětská křížová cesta (2012)

ho věcí, za které chce pouť obětovat. Stoupání už je citelné. Doháním pana faráře. Poutě do Filipova jsou pro žarošickou farnost důležité. Panna Maria vyslyšela mnoho modliteb, došlo i na zázraky.

Dosáhli jsme vrcholu kopce, po několika stech metrech klesání vcházíme do lesa. Poutníci, kteří cestu znají, se viditelně zaradovali, hned tuším proč: větve jehličnanů lemujících bílou cestu klesají pod polštář sněhu, je na ně čarokrásný pohled. Pamatuji si dobře, že vyšly hvězdy, nebo mi zbyl z toho úseku jen takový dojem? Někdo volá, že letos je to - co se počasi týká - procházka růžovým sadem. I přes „vražedné“ tempo. Opravdu, řekli bychom, že je vlahá noc. 1:53 Sedm minut před druhou hodinou les opouštíme.

Otvírá se nám pohled daleko do kraje. Mezi mnoha mihotavými světélky vidíme jedno nemihotavé: miniaturní průčelí baziliky Panny Marie pomocnice křesťanů, náš cíl. Prý můžeme zvolnit tempo. Pan farář připomíná, že by bylo dobré, abychom se podělili svědectvími o Filipově, Božích milostech – na chválu Boží, pro vzájemné povzbuzení. Tak po řadě slyšíme asi pět něžných příběhů. Mezitím se vracíme do civilizace. Slyšela jsem od deváté hodiny předchozího dne mnohokrát slovo obět. Teď, s prvními lucernami Jiříkova, mám přinést tu svoji, obět začínajícího novináře: mému foťáku se těsně před cílem vybila baterie! Poslední kilometry už cítím v nohách a slyším, že nejsem sama. Obdivuji dvanáctiletého Ondru, který je tady s rodiči. Ještě ve 2 hodiny 17 minut na ně vystřelil několik sněhových koulí! Minutu před třetí hodinou stojíme před bazilikou!

Vcházíme do již z velké části zaplněného kostela. Pan farář nás vede rovnou k oltáři, poklekáme, modlíme se, zpíváme. Do začátku mše svaté zbývá téměř hodina. V kapli zjevení mě přepadá (jak mě moji zkušenosti spolupoutníci upozorňovali) únava a zima. Slavnost začíná. Je třeba přinést obět. Bohu díky!

Hana Klára Němečková

Proč putujete do Filipova?

Josef Pohanka, farář, Žarošice

Uvědomujeme si, že přijíždíme z Moravy, kde je přeče jenom náboženská situace poněkud jiná než tady. Od mnoha spolubratří vím, že Sudety po odchodu původních obyvatel jsou krajem prokletým, se kterým se duchovně nedá příliš hnout. Jestli tam nepřineseme Boží požehnání a Boží milosrdenství, není možné, aby tahle část naší vlasti nějak vzkvétala. Takže bereme tuhle pouť i jako pomoc naší „zbožné Moravy“. Chceme se modlit za tenhle kraj, přinést obět. Samozřejmě každý má i svoje vlastní úmysly, a přesvědčili jsme se o tom, že je to opravdu pouť velikých zázraků, mnozí by mohli vydávat svědectví, co tady vyprosili - ale zároveň sem jaksí neseme kus naší víry a doufáme, že na tomto kraji spočine a může pomoci Božímu království tady.

Štefan Chrenko, Suchá nad Parnou u Trnavy

Je to úžasné, milostivé místo! Všichni, co sem chodí - poutníky sem vodím už více než 30 let - jsou nadšení, spokojení, cítí, že Panna Maria je tak blízko nás. Bydlíme odtud vlastně strašně daleko, ale ona nás rok co rok přitahuje. Je nám tady dobře.

Eva Fuksová, Praha

Myslím, že putování vůbec má obrovský význam v životě člověka. A čím větší je odříkání s ním spojené, nepohodlí, tím víc si člověk uvědomí, proč to dělá. Přesně jak to dneska vyjádřil pan biskup. Mluvil mi ze srdce: člověk tomu musí něco obětovat, aby si uvědomil, proč to dělá.

Jaroslav Toman, Praha

Pocházím ze severních Čech, z Liberce, a jsem rád, že jsem se sem takto mohl vrátit, přijít na pouť do svého rodného kraje. Jsem původně z nevěřící rodiny, takže mám radost, že můj rodný kraj má pro mě nový, náboženský rozměr. Také je to větší výzva jít na pouť do Filipova než někde ve čtyři odpoledne v červenci. Proto chodím do Filipova na pouť.

Proč do Filipova pěšky a v noci?

Vojtěch Kopeček, Násedlovice u Kyjova

Jdu už po čtvrté, moc se mně to líbí, chodím sem rád. Hlavní důvod je ten, abych přinesl obět, a také abych se nějakým způsobem revanšoval Panně Marii za milosti, které jsem obdržel v uplynulém roce, a vyjádřil tak svůj vděk. Zároveň když je zima a námaha, tak jsem víc otevřený a víc prožívám radost z toho, že mohu k Panně Marii jít. A pak ten nádherný pocit, když dojdeme do baziliky! Jdu poprosit za to, co mě trápí, na co nestačím a s čím potřebuju pomoci. Jako otec mám odpovědnost za své děti a někdy na to nestačím. Když vidím, jak se vzdalují od Krista, trápí mě to. A nakonec abych byl ten další rok silný. Aby mně Panna Maria vyprošovala u Pána Ježíše pomoc a aby nakonec ty moje děti měly Krista Pána rády.

Marie Stanislavová, Uhřetěpe

Já strašně ráda chodím pěšky na pouť. Do Filipova jdu poprvé, ale s farností chodíme 60 km na jiné poutní místo, taky přes noc, a já se na to vždycky hrozně těším. Jsem asi nadšenec! Myslím si, že pouť mají být obětí, což pro pěší pouť platí vždycky, obzvlášť když se jde přes noc a v zimě. Je to pro mě určitě duchovní obnova. A mohu pouť obětovat za nějaké své úmysly i úmysly svých příbuzných.

Vlasta Mokrá, Násedlovice

Je lepší jít pěšky! Máte úplně jiný zážitek, než když pouze dojedete autobusem na mši svatou. Po cestě se modlíme různě, zpíváme písničky, vykládáme si spolu. Je úžasné jít pěšky těch 14 km a pak jít na mši. A pak zase domů až na jižní Moravu. Čtyři roky jsem to vždycky šla pěšky, teď po páté ze zdravotních důvodů nemůžu, jedu autobusem - ale určitě mě to bude mrzet! Když tam přijдете pěšky, víte, že jste přinesli obět.

Anketu připravila Hana Klára Němečková

S Radkem Rejškem za zvony kostelů litoměřické diecéze

Někteří lidé při poslechu zvonů občas poukazují na svůj dojem, že vyzvánění zní smutně, melancholicky či „osudově“. Tyhle všechny pocity je možné celkem exaktně vysvětlit a zdůvodnit analýzou harmonických tónů zvonového hlasu, který má v našich zeměpisných šířkách převážně mollový charakter. O tom by bylo možno napsat obsáhlé odborné pojednání, což ale není posláním článku v tomto časopisu. Podívejme se nyní blíže na osudy některých zvonů – tvůrců zvonů v naší diecézi. Tyto osudy rozhodně nijak veselé nejsou a posmutnělý charakter hlasů některých zvonů v této souvislosti může být pochopen možná až symbolicky.

Jedna z nejvýznamnějších zvonáren působící na území naší diecéze se nacházela v Chomutově a postupem času se vypracovala mezi přední renomované dodavatele zvonů v celostátním kontextu. Počátky kovolijské tradice v rodě Heroldů lze vystopovat už v polovině 16. století. Zakladatelem manufaktury byl Julius Herold, který původně úzce nezaměřenou kovolijskou dílnu přeorientoval na výrobu zvonů. Ve druhé polovině 19. století dílna působila v Litoměřicích pod vedením Františka Herolda a v Chomutově pod vedením Julia Herolda mladšího. Zatímco litoměřická dílna zanikla, v Chomutově v r. 1906 převzal po otci výrobu zvonů jeho syn Richard (1877–1945) a dovedl ji po kvalitativní stránce k vrcholu. Zvony z chomutovského zvonářství byly skutečně skvělé kvality po všech stránkách a tuto skutečnost si uvědomujeme i dnes, když hodnotíme ten zdecimovaný zbytek jeho odkazu, který nám zbyl po válečných rekvizicích.

Právě zvony z chomutovského zvonářství byly při válečných rekvizicích na řadě jako první, protože jako novodobé produkty současné manufaktury byly považovány za historicky bezcenné. V důsledku tohoto přístupu zaniklo většinové procento produkce chomutovských zvonů z doby před 1. světovou válkou. Jedním z nejstarších

dochovaných zvonů z dílny Heroldů, který téměř zázračným způsobem přežil všechny válečné rekvizice, je zvon ve věži farního kostela Narození Panny Marie v Třebenicích, datovaný letopočtem 1851. Počet dalších zvonů, který na území naší diecéze přežil (nepočítaje zvony dochované v jiných diecézích), nebude vyšší než 60, včetně

Proč některé zvony znějí smutně

ně obtížně evidovatelných zvonků v sanktusových věžičkách kostelů a malých kaplí. Po 1. světové válce se chomutovské zvonářství vzchopilo a začalo pracovat doslova „na plné obrátky“, protože válečná rekvizice a z ní vyplývající poptávka po náhradě zrekvírovaných zvonů paradoxně znamenala pro zvonáře období konjunktury. Je ale nesporné, že si Richard Herold tehdy tíživě uvědomoval důsledky zániku podstatné části odkazu po předcích a rodových předchůdcích.

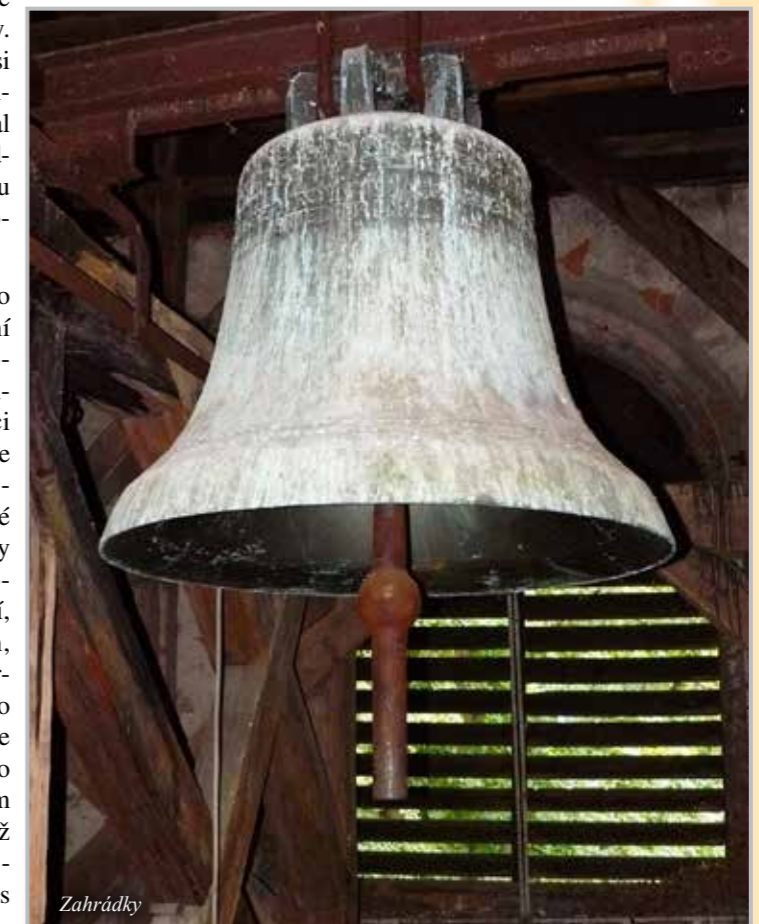
Z meziválečného období se na území naší diecéze zachovala nádherná dvojice zvonů ve zvonici při farním kostele sv. Barbory v Zahrádkách u České Lípy. Oba zvony jsou datovány letopočtem 1934. Větší, o průměru 105 cm, je zasvěcen sv. Barbore, jméno menšího (o průměru 88 cm) se mi zatím nepodařilo zjistit, ale v dalším kontextu snad až příliš naléhavě působí německý nápis

na jeho korpusu, který je modlitbou za mír a pochopení mezi lidmi – možná již v předtuše událostí budoucích?

Přišla 2. světová válka, která jistě patří k nejčernějším kapitolám dějin 20. století. Zmařené lidské životy nelze dodnes spočítat. Chomutovské zvonářství, aby v této době vůbec přežilo a mohlo dále existovat, bylo nuceno zaměřit výrobu jiným směrem. A tak se zde místo zvonů vyráběly nejrůznější součásti vselijakých strojů, nářadí atd. Proslýchá se, že bylo dodavatelem i zbrojařských firem, což by v zájmu zachování existence bylo celkem pochopitelné, byť poněkud kontrastující s modlitbou na menším zvonu v Zahrádkách.

Co se asi muselo odehrát v mysli člověka, který se na samém konci 2. světové války rozhodl k tomu nejzoufalejšímu možnému činu, jakým je sebevražda? To se už nikdy nedovíme... Pravdou je, že Richard Herold i se svými dvěma syny spáchal sebevraždu 8. května roku 1945, čímž byla tragicky uzavřena jedna ze slavných kapitol novodobého českého zvonářství.

Radek Rejšek, diecézní kampanolog a organolog

Zahrádky

Krátké zprávy z diecéze

Svatý otec Benedikt XVI. opouští úřad papeže

Svatý otec Benedikt XVI. oznámil v polovině letošního února záměr opustit k 28. únoru 2013 úřad papeže. Mons. Jan Baxant, biskup litoměřický, k této rezignaci řekl:

„Oznámení Svatého otce rezignovat na papežský úřad bylo i pro mne velkým překvapením, i když mohu říci, že v podtextu jsem tušil, že se to někdy může stát. Stalo se a já jeho rozhodnutí velmi obdivuji.

Jestliže někdo mluví o tom, že Svátý otec je už starý a že mu ubývá síly – ano, má vysoký věk a síly mu ubývají, ale jeho duch se zmlazuje, jak Bible říká, tělo chátrá, ale duch se zmlazuje. Svatého otce opouštějí síly jako každého staršího člověka, ale jeho duch je pořád silný.

Když oznámil svoji rezignaci, oslovilo mě, že neříká, opouštějí mě síly, a tak si jdu odpočinout, ale opouštějí mě síly a budu se modlit za celou církev.

Se Svatým otcem Benediktem XVI. jsem se setkal jako biskup už několikrát a z každého takového setkání jsem měl radost, protože jsem je vnímal jako setkání se skromným, pokorným, inteligentním a vzdělaným člověkem, s hluboce věřícím člověkem. Každé pro mne hodně znamenalo.

Pokud bych mohl a měl charakterizovat pontifikát papeže Benedikta XVI., řekl bych to velmi stručně: byla to jedna velká výzva nám všem – předávat evangelium inteligentním způsobem, laskavě, a přitom ohleduplně k lidské svobodě.

Svatého otce doprovázíme s velikou vděčností a vyhlížíme v modlitbách jeho nástupce.“

Do liběšického kostela bylo nově umístěno torzo sochy Panny Marie

Socha Panny Marie ze souboru šesti soch na ohradní zdi kostela Nanebevzetí P. Marie v Liběšicích na Litoměřicku byla 13. února 2013 umístěna do interiéru kostela. V loňském roce byla restaurována. Náklady činily 140 220 Kč, z toho 120 000 Kč poskytlo Ministerstvo kultury ČR z programu „Podpora obnovy kulturních památek pro-

střednictvím obcí s rozšířenou působností“, zbytek doplatila Římskokatolická farnost Liběšice.

„Socha Panny Marie byla původně umístěna na ohradní zídce u západního schodiště kostela a byla součástí architektonicky pojetého sousoší Zvěstování Panně Marii, archanděl Gabriel je umístěn na protější části schodiště. Nacházela se v havarijním stavu, její původní modelace se téměř nezachovala. Při minulých restaurátorských zásazích byl chybějící povrch domodelován cementovým materiálem, který již neplnil svou funkci a ohrožoval původní kamenný materiál. V závazném stanovisku Odboru školství, kultury, sportu a památkové péče Městského úřadu v Litoměřicích bylo farnosti doporučeno sochu nahradit v exteriéru sekanou kopií a originální sochu po galerijním restaurování umístit v interiéru liběšického kostela,“ uvedla diecézní konzervátorka Lada Hlaváčková.

Vzácnou raně barokní pískovcovou sochu restauroval akademický sochař a restaurátor Martin Široký z Prahy. Ten také vytvořil její plastickou rekonstrukci v sochařské hlíně, formu a sádrový odlitek, který bude sloužit jako model pro sekanou kopii sochy. Její cena se však pohybuje ve výši téměř 350 000 Kč.

„Bohužel rozpočet na sekanou kopii přesahuje možnosti farnosti Liběšice, financování proto bude nutné zajistit z více zdrojů,“ uvedla Lada Hlaváčková.

Pomoci by tak mohli dobrovolní dárci, firmy či jednotlivci, kterým není osud této památky lhostejný. Ten, kdo by tak chtěl učinit, může poslat finanční příspěvek na účet RKF Liběšice: 2654077399/0800 variabilní symbol 52118. Všem dárcům, kteří pomohou, děkujeme!

Jana Michálková

Gotické umění na Ústecku

V Severočeské galerii výtvarného umění v Litoměřicích byla 14. února 2013 vernisáží zahájena výstava nazvaná Gotické umění na Ústecku. Mezi vystavenými díly jsou i umělecká díla ze sbírek litoměřické diecéze. Výstava představuje poslední výsledky badání v oblasti středověkého umění s důrazem

na sochařskou tvorbu a pokusí se zhodnotit význam Ústecka pro českou uměleckou produkci. Kromě sochařské tvorby bude představeno i umělecké řemeslo. Navštívit ji můžete do 7. dubna 2013. Přístupná je denně mimo pondělí. Od října do března v době od 9-12 a 13-17 hodin a od dubna do září od 9-12 a 13-18 hodin.

Jana Michálková

Setkání zasvěcených osob

U příležitosti Světového dne zasvěceného života se 2. února 2013 setkaly zasvěcené osoby působící v litoměřické diecézi s biskupem Janem Baxantem. Po bohoslužbě v katedrále sv. Štěpána setkání pokračovalo v biskupské rezidenci.

Biskup navštívil Hospic sv. Štěpána

Litoměřický biskup Jan Baxant navštívil u příležitosti památky Panny Marie Lurdské - Světového dne nemocných (11. února 2013) Hospic sv. Štěpána v Litoměřicích. Setkal se s jeho pacienty a zaměstnanci a ve zdejší kapli sloužil pro nemocné a ošetřující mši svatou.

Zahájení postní doby

Litoměřický biskup Jan Baxant sloužil v katedrále sv. Štěpána na Popelčíně středu 13. února 2013 mši svatou s udílením popelce. Začala liturgická doba postní.

Organizace národních poutí v litoměřické diecézi

Organizaci národních poutí za litoměřickou diecézi má v součinnosti s Českou biskupskou konferencí na starosti biskupský vikář pro pastorační Martin Davídek (jeho referentem je Jakub Myšička, tel. 416 707 539, mysicka@dltm.cz). Letos jsou připravovány zatím dvě národní poutě: Národní pouť kněží 15. - 17. dubna 2013 na Velehradě a Národní pouť do Izraele na podzim tohoto roku. Ta se uskuteční u příležitosti zakončení Roku víry (hlavní program proběhne 8. - 10. listopadu). Více informací v některém z příštích čísel Zdislava.

(jmi)

Fotogalerie na straně 23

Aktuální zprávy i archiv zpráv a fotogalerii naleznete na www.dltm.cz

První farní ples a již tradiční masopust

V loňském roce při zkouškách sboru Laurentius nás napadlo uspořádat farní společenský večer nebo přímo ples. Nápad to byl dobrý, ale zorganizovat takovou věc není jednoduché a člověk tomu musí věnovat dost času. Tak jsem si řekl, že když se najdou lidé, kteří nám pomohou, ples uděláme. Hned od začátku jsem chtěl, aby to nebyl pouze uzavřený farní ples, ale aby to byl ples pokud možno ve spolupráci s více organizacemi, otevřený pro všechny lidičky, a to nejen z obce. První, kdo se rád připojil, bylo místní občanské sdružení a místní škola. Datum bylo určeno tak, aby to bylo před masopustem a zároveň aby si tyto dvě naše akce nekonkurovaly.

Začátkem ledna se tedy v Dlouhém Mostě uskutečnil první společenský ples pod hlavičkou farnosti, občanského sdružení a školy. O tom, že zájem byl, svědčilo i to, že pár dnů před stanoveným termínem plesu už byly všechny lístky vyprodány. Na plese nesmělo chybět předtančení profesionálů z taneční školy, každý měl také možnost i vyhrát nějakou tu sladkou odměnu.

Ani ne za měsíc poté se uskutečnil již tradiční masopust v maskách, který jsme pořádali společně s místními hasiči již potřetí. Letos byly bohaté vepřové hody a spousta klasických českých sladkých dobrot. Večer se uskutečnila masopustní veselice. I přes to, že byla masopustní sobota tak náročná, sešli se v neděli ráno opět mnozí z nás na nedělní mši svaté.

Pořádat ples nebo masopust má jednu velkou výhodu. A sice, že se člověk setká se spoustou lidí, kteří normálně o církev nebo o kostel nezavadí. Těmto lidem se tak naskytá možnost neformálně se ptát a zajímat se o kostel i o víru jako takovou. Ze takovéto akce

mají smysl, potvrzují naši dva preaktechumeni, kteří letos o první neděli postní vstoupí do svého katechumenátu a začnou se připravovat na svůj křest. Tyto akce také mohou být a pro nás i jsou finančním přínosem, ze kterého se pak dají platit například sladkosti pro děti jako odměny při jiných akcích, jako je třeba Noc kostelů, která nás letos také ještě čeká.

Michal Oleškák, farnost Dlouhý Most

Napsali jste...

Poznámka k osekým varhanám

S velkým zájmem sleduji obsah vašeho časopisu. Mezi příspěvky také seriál článků diecézního kampanologa a organologa Radka Rejška o památných varhanách v kostelích naší diecéze. V příspěvku z 10. čísla roku 2012 o zapomenutých varhanách v pohraničí věnuje autor mimo jiné pozornost i varhanám v klášterním kostele Nanebevzetí Panny Marie v Oseku. Jako dlouholetý předseda Spolku přátel, který již 15 let pořádá v tomto chrámu koncerty duchovní hudby, bych rád opravil údaje o těchto varhanách.

Autor má pravdu, že se jedná o největší varhany naší diecéze, které kdysi patřily k největším nástrojům v tehdejší Československu. Není však pravda, že „doslova umírají v úplném zapomenutí a stranou jakéhokoliv zájmu“. Dále se autor obává, že v současné době jsou již zcela nepoužitelné a jejich případná obnova bude velkým a velmi nákladným problémem.

Že tyto varhany potřebují generální opravu, na kterou zatím nebyly finanční prostředky, je pravda. Ale není pravda, že jsou vůbec nepoužitelné. Na nástroji byla provedena řada men-

ších oprav, po nichž je jejich použití možné, i když se vyskytují dále některé nedostatky. Při pořádaných koncertech se varhany používají – kromě barokních chórových varhan, běžně užívaných při bohoslužbách. Na varhanách hrála řada známých varhaníků od nás i z ciziny. V uplynulém roce mohu jako příklad uvést: Při koncertech duchovní hudby hrálo na nich Collegium hortensis pod vedením Jana Zástěry 29. dubna a 23. září, při koncertu 12. srpna 2012 hrál na velké varhany Josef Lecian z AMU v Praze, regenschori Vyšehradské kapituly. Také při některých církevních slavnostech se hrálo na tyto varhany.

Můj příspěvek chce jen uvést na pravou míru konstatace pana Rejška, nechce však popřít nutnost celkové obnovy nástroje.

Norbert Krutský, Teplice

Diecézní kampanolog a organolog Radek Rejšek v reakci na předchozí text uvedl:

Při konstatování skutečností uvedených v článku jsem vycházel ze stavu v roce 1996, kdy jsme zde natáčeli pro Český rozhlas s varhaníkem Pavlem Černým malé chórové varhany. Tehdy jsme si také na chvíli usedli k velkým varhanám na hlavní kůru a konstatovali jsme, že nástroj je skutečně zcela nepoužitelný. Ano, to se psal rok 1996 a v klášteře ještě sídlil řád a s ním ještě celé společenství lidí, kteří vyžadovali zvláštní péči. Víím, že řád už v klášteře nefunguje a informace o tom, že by se cokoliv dělo s velkými varhanami (včetně dílčích oprav), se ke mně žádným způsobem nedostaly - považoval jsem tedy tehdejší neutěšený stav za dlouhodobou a víceméně neperspektivní záležitost. Že tomu tak není, je jasně dobře. Ovšem víze uvedení takto gigantického nástroje do optimálního stavu mi i dnes připadá poněkud mimo reálné rozměry (hlavně finančně). Trochu jsem se angažoval v pokusech o záchranu o mnoho menších varhan v Postoloprtech (také v článku zmíněných), kde to zpočátku vypadalo velmi nadějně, ale pak jsme to právě z finančních důvodů museli prozatím vzdát.

Mons. Josef Stejskal oslavil 91. narozeniny

Mons. Josef Stejskal, arciděkan v Horní Polici, oslavil 21. ledna 2013 významné životní jubileum – 91. narozeniny. Mezi gratulanty byl také litoměřický biskup Mons. Jan Baxant, který ve zdejší kostele Navštívení Panny Marie sloužil v neděli 20. ledna mši svatou.

Jan Mečír, Stružnice

Hornopolický arciděkan Mons. Josef Stejskal oslavil v lednu 91. narozeniny. Foto Jan Mečír

o česko-německých vztazích

Česká křesťanská akademie v Železném Brodě pořádá v aule místní sklářské školy pro veřejnost zajímavé přednášky. V úterý 18. září loňského roku zde byl hostem Mons. Anton Otte, vedoucí kanceláře Sdružení Ackermann-Gemeinde v Praze. Záznam jeho úvodního slova k besedě o česko-německých vztazích přinášíme z důvodu několikeré shody nejrůznějších okolností až nyní - s omluvou a za předpokladu, že toto téma nic neztratilo na aktuálnosti.

Chroboly 2012. Foto Josef Hora

Chroboly 2012

Před čtrnácti dny mě pozvali na pouť do Chrobol, jižně od Prachatic, [1. a 2. září 2012 – pozn.red.]. Tato pouť ožila v jednaděvadesátém nebo dvaadvadesátém roce dvacátého století a byli to právě starousedlíci, kteří ji oživil. Pan vikář z Prachatic mě poprosil, aby mše byla česko-německá, ale upozornil mě, že tam asi přijede málo Němců, stále jich ubývá, umírají anebo jsou nemocní. Nebyl si jistý, jestli jich vůbec přijede celý autobus. Vyprávěl mi též, že současní obyvatelé a lidé z okolí Prachaticka a celého okolního kraje pouť přijali za svou.

Připravil jsem se tedy na českou pouť, kde řeknu také něco německého. Nedokážu kázat česky dobře spatra, některé výrazy, které jsem se naučil německy, si musím nejprve přeložit. Tak jsem si s tím dal práci, ale když jsem přijel do Chrobol, byly tam německé autobusy tři!

Jsem v republice od jednaděvadesátého roku, česko-německých bohoslužeb už jsem sloužil mnoho, ale vždycky se vyznačovaly nerovnoměrností: buď to bylo převážně české společenství s několika Němci, nebo obráceně. Tentokrát jsem poprvé po dvaceti letech zažil česko-německou mši svatou, která byla jazykově

vyvážená. To se pozná na síle odpovědí Božího lidu při mši svaté. V poslední době jsem si zvykl modlit se Otčenáš v obou jazycích. Lidé to přivítali. Někteří hovoří česky i německy a jsou rádi, když se mohou Otčenáš modlit stejně jako přátelé z druhého etnika.

Chroboly 2012. Foto Josef Hora

Po mši jsem se dověděl od jednoho staršího pána, který dříve pouť do Chrobol organizoval z Německa, že byl tak nebyvalým zájmem překvapený. Samozřejmě, že těch starších, co přicházeli v jednaděvadesá-

tém nebo dvaadvadesátém roce, už není mnoho. Ale přibývá mladých, vnuků. Skutečně, zájem byl tak veliký, že nestačil jeden autobus. Říkám to z toho důvodu, abych ukázal, že to, o co se snažíme, tedy česko-německé sousedství a vzájemné poznávání, má výsledek, který nám nakonec zaručí, aby nenastaly doby, kdy zase budeme vůči sobě nepřátelští.

Česko-německé vztahy jsou dnes dobré

Při významných příležitostech, kdy se setkávají Češi a Němci, politici nebo církevní představitelé, zaznívá, že česko-německé vztahy jsou dnes tak dobré, jak nikdy v historii nebyly. Já si myslím, že to je pravda. Tím neříkáme, že jsou tak výborné, že by na nich nebylo co vylepšit! Jako farář jsem vždycky trochu skeptický, když partner v manželství tvrdí: „My se máme tak rádi, nemáme žádné problémy.“ Vždyť láska je něco, co je vždycky před námi, a musí mít vždycky v sobě prvek překvapení.

Konfliktní dobré soužití

Soužití mezi různými etniky nebo lidmi, kteří pocházejí třeba jen z jiné části obce, je často složité jen proto, že to, co je *cizí*, jakoby ohrožovalo. Když si připomeneme naši společnou historii, tak často zapomínáme, že přinášela i hodně bolesti. Líbí se mi výrok pana profesora Křena, který mluví o „konfliktním dobrém soužití“ [prof. PhDr. Jan Křen, DrSc., historik, se věnuje mj. česko-německým vztahům v novodobých dějinách – pozn. red.].

Soužití česko-německé zatížila doba nacismu a války a potom násilné rozdělení. Že nás to dodnes trápí, souvisí s dlouhou dobou, kdy jsme po válce nemohli vejít do jakýchkoliv kontaktů, kdy nás rozdělovala železná opona.

Německo mělo problém i se západními národy

O německo-francouzském vztahu se mluvilo jako o „dědičném nepřátelství“. Přesto se po druhé světové válce podařilo toto nepřátelství překonat. Zprv se otevřely hranice. Zadruhé se vytvořily nástroje setkávání a poznávání na nejrůznějších rovinách. Pro výměnu francouzské a německé mládeže pracoval na každém okresním úřadě jeden odpovědný úředník. Byly vyčleněny finanční prostředky pro setkávání. Zdá se mi,

že je důležité, aby se takové akce dostaly do rozpočtu. Pak se určitě hledá příležitost, aby peníze zbytečně nepropadly. Připravila se a dotovala se setkání odpovědných obecních činitelů, radních a starostů, dotovala se a podporovala se partnerství a setkávání spolků i škol.

Kdybychom všichni uměli oba jazyky

Říkáme, že kontakty by mohly být lepší, kdybychom všichni uměli oba jazyky. Víím, že na tom jsou Němci hůř. Mezi Francouzi a Němci byl obdobný problém. Francouz se až dodnes nerad učí německy, takže Němcům nic jiného nezbyvalo, než aby se naučili francouzsky. Dělal to i z důvodů, aby je někdo přijal a zbavil hanby a potupy, kterou v té době prožívali. Byli rádi, když měl zase někdo o ně zájem a zapomněl - nezapomněl, ale aspoň to nenesl stále před sebou - co se jménem německého národa napáchalo.

Propojit lidi

Když se podíváte na spory, které jsou někdy mezi Německem a Francií dnes, v té nejnovější fázi, finanční krizi: i když jsou různé názory a i když se vzájemně někdy podzírají, že každá strana chce jenom svoje na úkor druhé strany - když jde do tuhého, najde se řešení. Jsem optimista. Nejdůležitější je, aby se podařilo propojit lidi mezi sebou, vytvořit vztahy, začít se setkávat a poznávat. To je moje naděje.

Věci, jež bez toho druhého nefungují

Česko-německé vztahy jsou tak dob-

Německá poutní mše svatá v Hejnicích (2012). Foto archiv Mons. Otteho

Chroboly 2012. Foto Josef Hora

ré také proto, že máme mnoho věcí, které bez toho druhého nefungují. Například Volkswagen už nikdy nebude bez Škodovky to, co je Volkswagen se Škodovkou. Ropovod z Ingolstadtu do Kralup je také jeden ze základních projektů, které jsou důležité a díky nimž jsme na sebe navázáni. A ještě nikdy v minulosti se nestalo, aby Češi a Němci cvičili společně vojenské manévry! To mě povzbuzuje. Nebo Schengen, který se podařil. Dříve jsme si stát, státnost nemohli představit bez hranic. A ono to jde, funguje to. To jsou česko-německé vztahy dneška.

Láska k domovu

Na česko-německém porozumění pracovaly nejrůznější skupiny, nejrůznější lidé. Na německé straně se

říká, že na onom porozumění - já říkám i smíření - mají veliký podíl právě Němci, kteří odsud museli odejít. Není to celá pravda, že by to byli jenom oni. Vzpomeňme například partnerství mezi Brémami a Prahou nebo Hamburkem a Prahou. Proč tedy ty snahy českých Němců? Já nenacházím jiný důvod než ten, o kterém právě vyhnání Němci mluví: láska k domovu, die Liebe zur Heimat.

Pane kaplane, chtěl bych umřít doma

Jako kaplan v Ebermannstadtu jsem duchovně doprovázel jistého pana Wagnera, který pocházel ze Šumavy. Velice příjemný pacient a už starý pán. Chodil jsem k němu jednou za měsíc se svatým přijímáním. Když už mu bylo zle, říká mi: „Pane kaplane, kdybych jenom mohl umřít doma.“ Byl jinak spokojeným člověkem, postavil dům, jeho děti vystudovaly - s rodinou měli všechno - a pak taková touha!

I v Chrobolích jsem to zahlédl: ti lidé se tam cítí doma. Z toho důvodu se sem chtěli vracet, ale záleželo jim na tom, aby jejich domov vypadal hezky. Některé obrazy, situace v pohraničí byly neutěšené, to si musíme přiznat. Dosídlování se nepovedlo všude, což sice neplatí paušálně, ale často. Vysídlení nepřispívali jenom na hřbitovy a na kostely, ale i na praktické věci, ve Vidnavě například jeden zámožný pán zaplatil pro obec čističku.

Připravila Hana Klára Němečková
Dokončení v příštím čísle Zdislava

Již potřinácté vyšli do ulic měst a obcí koledníci Tříkrálové sbírky, aby popřáli šťastný nový rok a poprosili o příspěvek do zapečetěné pokladničky. Jako vždy koledovali na pomoc těm, kteří si sami pomoci nemohou anebo neumějí. A že se jim skutečně dařilo! V rámci litoměřické diecéze se koledníkům podařilo vybrat rekordní částka 1 497 700 Kč.

Tříkrálová sbírka byla i letos zahájena biskupským žehnáním. Do kostela Všechny svatých v Litoměřicích si pro požehnání litoměřického biskupa Mons. Jana Baxanta přijeli 2. ledna

koledníci z různých koutů litoměřické diecéze.

Výsledek sbírky překvapil

„Letošní sbírka nás mile překvapila. Koledníkům se podařilo vybrat rekordních 1 497 700 korun,“ říká koordinátorka sbírky v litoměřické diecézi Veronika Vedejová. „Od roku 2006 se kromě loňského roku výtěžek sbírky v naší diecézi každým rokem zvyšoval. Letošní sbírku se však podařilo rozšířit do míst, kde se dříve nekoledovalo, například do Hlinné, Měříčovic, Nové Vsi u Chrástavy, Havraně, Obrnic, Trnovan či do Hory Svaté Kateřiny, což nepochybně pomohlo k navýšení výnosu,“ dodává.

Kde sbírka pomůže

Většina prostředků směřuje na pomoc potřebným v regionu, kde byly peníze vykoledovány. Vzhledem k tomu, že si každý mohl určit vlastní záměr, na který 65% z celkového výtěžku použije, je využití sbírky různorodé. Záměr však musí vždy sloužit ke zlepšení sociální situace potřebných.

Diecézní charita rozdělí letošní výtěžek mezi dobrovolnické centrum, terénní práci, poradnu a další potřebné v rámci diecéze (potravinová pomoc, nocleh apod.). Oblastní a farní charity použijí prostředky např. na vybavení domovů pro seniory, azylových domů, nízkoprahových center a chráněného bydlení a na aktivity pro děti handicapované nebo ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Přestože je Tříkrálová sbírka sbírkou charitativní, nepodílí se na její organizaci pouze místní charity. Aktivně se zapojují také farnosti, obce, školy či dětské domovy. Koledovat může

prakticky kdokoli, stačí uvést záměr, na co chcete peníze použít, a zajistit si koledníky. Vždy je však třeba koledovat pod hlavičkou Charity ČR, proto je nutné zkontaktovat se s nejbližší místní Charitou, která pomůže nebo poradí s organizací a administrací sbírky.

ZŠ Libochovice letos pomůže svému handicapovanému žákovi zakoupením notebooku, ZŠ Žalhostice využije prostředky na podporu volnočasových aktivit sociálně znevýhodněných dětí a ZŠ Štětí podpoří rovněž svého žáka, který trpí těžkou nemocí. Zmiňovaný chlapec žije pouze s matkou a dvěma postiženými bratry, což napovídá, že jejich finanční situace není zrovna příznivá. Díky Tříkrálové sbírce dostane chlapec nový psací stůl, polohovací židli a další učební pomůcky. Také v Mnichově Hradišti použijí výtěžek na pomůcky a podporu vzdělávání handicapovaného studenta 3. ročníku gymnázia.

Desetina výnosu pomůže také v zahraničí. Litoměřická Charita podpoří ze sbírky vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí v Mongolsku, kde zahájila v loňském roce nový projekt Dalí-Křídlo. Oblastní charita Šluknov věnuje prostřednictvím farnosti ve Velkém Šenově část výtěžku na misijní pomoc v Ekvádoru, kterou zmiňovaná farnost podporuje již několik let.

Pomoc z Moravy

Přestože zájem o koledování je mezi dětmi veliký, stále se v rámci litoměřické diecéze nedaří pokrýt celé území. Oblastní charita Most tedy přijala pomoc dobrovolníků ze Znojma. „Vážíme si nejen finančních darů, které díky nim přibýly do kasi-

Jak sbírku vidí koledníci

Na Tříkrálové sbírce jsme se potkali s lidmi, kteří byli velmi rádi, že nás vidí, ale i s lidmi, kteří nám nevěřili, protože byli asi oklamáni skupinami, které sbírku dělaly pro vlastní užitek. Od starších lidí jsme dostali pár rad a historek o tom, jak sbírka probíhala dřív a jaká to byla švanda. Někteří byli dojatí a šťastní za to, že jsme jim zazpívali a popřáli vše nejlepší do nového roku. Letos nebyla sbírka jen plná zážitků a emocí, ale i rad a příběhů, které nám při sbírce přišly vhod. Když jsme už nemohli, vytáhli jsme termosku s teplým čajem a sladkost. To nás vždy přiblížilo k našemu cíli - potěšit druhé a vybrat co nejvíce peněz na pomoc lidem, kteří to potřebují. Zvládli jsme to :)

Šárka P. (8. ročník)

Já jsem chodila s paní učitelkou Koblihovou, bavilo mě dělat krále Melichara a psát na dveře. Chodili jsme od školy až na Růžek. Dostávali jsme sladkosti a my jim za to rozdávali kalendáře na nový rok a cukříky.

Lenička K. (3. ročník)

Já jsem byla převlečená za krále Baltazara a mně se nejvíce líbilo, že jsme za naše zpívání dostávali penízky na charitu, a to je správně.

Michalka Z. (2. ročník)

Lhala bych, kdybych řekla, že všechny reakce byly pozitivní. To, že někdo odmítl přispět, bylo samozřejmě jeho právo a my to respektujeme. Horší však byl způsob, jakým nás někteří odmítli. Když vás někdo pošle pryč a ani se vám nepodívá do očí nebo když na vás studenti střední školy křičí, že zebraťte, není to opravdu nic příjemného. Mě jako vedoucí skupiny to nemrzí ani tak kvůli sobě, spíš kvůli dětem, které jsou rodiči a pedagogy neustále poučovány o slušném chování, ale cizí lidé jim ukazují úplně opačný příklad.

Alena L., studentka střední školy

O projektech z minulých let a nových záměrech z celé ČR více na:
www.trikralovasbirka.cz

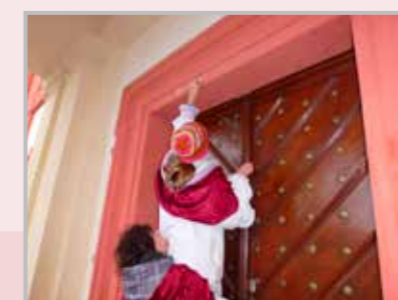
ček, ale také jejich empatie a milého chování k místním lidem,“ řekla Eva Čenkovičová, ředitelka OCH Most.

Tříkrálová koruna

Soutěž o nejhezčí tříkrálovou korunu proběhla na Diecézní charitě Litoměřice již počtvrté. Zapojit se mohl kdokoli. Letos bylo do soutěže přihlášeno celkem šestnáct korun, které vyrobili žáci ze Základní školy v Českých Kopistech, Základní školy v Chodounech a Základní školy Litoměřice, Ladova 5.

Po zhodnocení dvanáctičlenné komise obsadila první místo desetiletá Klára Vyvalová z litoměřické základní školy, která svou korunu bohatě ozdobila květy z papíru. Druhé místo získala teprve osmiletá Petra Hojdarová ze stejné školy jako vítězka a o třetí místo se podělily Adéla Barvínková a Tereza Kubíčková, žákyně škol z Litoměřic a Českých Kopist.

Všichni účastníci soutěže byli odměněni skládačkou puzzle a výhercům byly předány diplomy a další věcné ceny.

Poděkování

V litoměřické diecézi se na Tříkrálové sbírce podílelo více než tisíc dobrovolníků. Společně naplnili 639 pokladniček a zasloužili se o historicky nejvyšší částku, která kdy byla v litoměřické diecézi vykoledována.

„Dobrovolníci koledovali za každého počasí a mnozí z nich opakovaně i několik dní po sobě. Především těmto lidem patří můj obrovský dík, ale nerada bych zapomněla na ty, kteří pomohli s přípravami. Velkou pomocí nám letos byly nové tříkrálové kostýmy, které ušily sestry z kláštera v Doksanech společně s dobrovolnicí, paní Lenkou Klímovou, a ozdobily je klientky Domova U Trati v Litoměřicích. Zapojily se také žákyně litoměřické pedagogické školy přípravou tříkrálové-

ho materiálu a žáci Základní školy Litoměřice, Ladova 5, kteří s paní učitelkou Kateřinou Brandovou vyrobili tříkrálové koruny. Všem těmto dobrovolníkům patří veliký dík nejen můj, ale určitě všech, kterým vykoledované peníze pomohou,“ uzavřela Veronika Vedejová.

Připravila Edith Kroupová, DCH Litoměřice

Sbírku je možné i nadále podpořit finančním darem na bankovní účet Tříkrálové sbírky číslo 66008822/0800 vedený u České spořitelny, nebo zasláním

dárcovské SMS ve formě DMS KOLEDA na číslo 87 777

Cena jedné DMS je 30 Kč, Charita obdrží 27 Kč.

Výsledky Tříkrálové sbírky 2012 - 2013

Charity, farnosti	Kasičky		Výnos sbírky	
	2012	2013	2012	2013
DCH Litoměřice	53	91	169 069 Kč	205 845 Kč
OCH Česká Kamenice	30	36	67 549 Kč	81 821 Kč
OCH Liberec	25	61	38 036 Kč	155 015 Kč
OCH Most	101	105	105 858 Kč	109 584 Kč
OCH Sobotka	25	25	94 376 Kč	90 201 Kč
OCH Teplice	20	28	42 158 Kč	43 102 Kč
OCH Ústí nad Labem	40	41	17 183 Kč	20 766 Kč
OCH Varnsdorf	2	3	8 672 Kč	10 803 Kč
FCH Česká Lípa	24	27	70 535 Kč	67 851 Kč
FCH Chomutov	8	8	33 941 Kč	22 568 Kč
FCH Litoměřice	10	18	34 714 Kč	39 932 Kč
FCH Lovosice	17	14	20 082 Kč	21 775 Kč
FCH Mladá Boleslav	13	17	72 507 Kč	90 977 Kč
OCH Rumburk	10	10	23 180 Kč	21 251 Kč
Děkanství Jablonné v P.	9	7	14 362 Kč	16 504 Kč
Děkanství Mnich. Hradiště	15	7	14 508 Kč	15 499 Kč
Děkanství Podbořany	17	10	27 662 Kč	29 344 Kč
Farnost Srbská Kamenice	10	18	75 444 Kč	77 499 Kč
Děkanství Semily	6	15	29 861 Kč	66 327 Kč
Děkanství Žatec	3	4	15 270 Kč	15 639 Kč
Farnost Hrob	60	3	7 974 Kč	8 579 Kč
Farnost Liběšice u Žatce	6	70	172 487 Kč	232 218 Kč
Farnost Děčín IV - Podmokly	12	10	19 208 Kč	22 272 Kč
Farnost Lobendava	2	1	2 083 Kč	2 340 Kč
OCH Šluknov	2	10	5 983 Kč	29 988 Kč
OCH Jestřebí	7		13 645 Kč	
Výsledky	527	639	1 196 347 Kč	1 497 700 Kč

Pastýřský list biskupů k majetkovému narovnání

Bratři a sestry, milost vám a pokoj od Boha, našeho Otce, a od Pána Ježíše Krista (srov. Ef 1,2)

Na začátku roku 2013, kdy začal platit zákon o majetkovém narovnání, vás chceme seznámit s širším pohledem na tuto skutečnost. Podle sdělovacích prostředků můžeme vypadat jako ti, kteří touží po majetku. Odpůrci nám vytýkají, že zrazujeme Kristovu chudobu. Někteří se ptá, jestli bychom se neměli raději všeho majetku vzdát v duchu evangelia, které říká: „Kdo ti bere plášť, tomu neodpírej ani šaty“ (Lk 6,29). Tento zákon se však netýká jen restitucí, i když se mu tak říká. Je především o nezávislosti a novém způsobu financování církve. Z čeho žila církev před komunismem? Především z vlastního majetku a ze státních peněz tam, kde vykonávala službu pro stát, například vedení matrik a výuka ve školách. Významný podíl na plátech kněží a opravách kostelů měli takzvaní *patroni*, kteří za to, že významně přispívali, mohli spolurozhodovat o umístění kněží.

Komunistický režim zabral církevní majetek i patronátní práva. Zavázal se platit provoz církevní, ve skutečnosti však hradil prakticky pouze platy duchovních, které byly nízké. Hlavně však v duchu totalitního myšlení zavedl udělování státního souhlasu kněžím k výkonu jejich služby. Komu ho nedal, ten jako kněz nesměl působit. Takoví kněží pracovali v továrnách. Kněžská služba bez dovolení státu se považovala za trestný čin. Dobré kněze pustili většinou jen do bezvýznamných farností. Měli silný nástroj na ovládnutí církve.

Po pádu komunismu byl v roce 1990 zrušen státní dozor nad církvemi a zablokován bývalý církevní majetek s příslibem, že se brzy vyřeší i financování církve. Během 20 let jednání byly předloženy různé návrhy. Někteří politici chtěli blokovaný majetek dát do veřejného fondu, který by spolu s církví spravoval stát, aby mohl dále církev ovládat. Toto řešení by bylo pokračováním státního dozoru nad církvemi a církve by navíc nedokázaly uhlídat, aby prostředky z fondu nebyly odvedeny jinam, jak se už v minulosti stalo u jiných fondů kontrolovaných státem.

V rámci předchozích jednání o určení daní či daňových asigancích dospěly jak stát, tak církev k názoru, že ani toto navrhované řešení není pro žádnou stranu výhodné.

Před pěti lety jsme se dohodli s vládou, že nám za zabraný majetek vyplatí finanční náhradu a nechá nás samostatně hospodařit, abychom si vydělali na svůj provoz. Bylo dokázáno, že jednáme se státem velkoryse a žádáme méně, než je spravedlivé. Dohodli jsme se se všemi církvemi financovanými ze státního rozpočtu, že jim necháme takový podíl, aby mohli žít jako dosud. Tehdy ovšem levice zákon zablokovala. Nyní platí zákon, v němž se finanční náhrada zmenšila o tu část, která bude vydána naturálně, a zkrátilo se také přechodné období.

Církev nezbohatne, jak si někteří myslí. Přibude nám starostí a budeme žít ještě skromněji než dnes, ale budeme svobodní. Poneseme velkou zodpovědnost, ale nepochybujeme o tom, že mezi věřícími je dost poctivých a zdatných odborníků, kteří nám pomohou. Diecéze budou spolupracovat v rámci České biskupské konference, ale každá bude hospodařit samostatně a všechny budou počítat s aktivním zapojením farností, které ponesou svůj podíl nejen na financování provozu, ale i na plátech kněží.

Věříme, že se nám s Boží pomocí podaří nejen zajistit další financování, ale že také dáme příklad zodpovědného hospodaření podle sociální nauky církve, že s křesťanským přístupem k majetku a podnikání pomůžeme najít nový hospodářský model, o kterém mluví Svatý otec, když říká: „*Ekonomický model, který převažoval v posledních desetiletích, usiloval o maximalizaci zisku a spotřeby z individualistického a egoistického pohledu, jenž hodnotil člověka jen z hlediska jeho schopnosti vyrovnávat se s požadavky soutěživosti. Avšak jiný pohled poukazuje na to, že pravého a trvalého úspěchu člověk dosahuje darováním sebe samého, svých intelektuálních schopností a své podnikavosti, jelikož udržitelny, a tedy autenticky lidský ekonomický rozvoj stojí na principu nezištnosti jako výrazu bratrství a logiky daru. Tvůrce míru... provozuje hospodářskou činnost pro obecné dobro, nasazuje se pro něco, co překračuje jeho vlastní zájem a co je ku prospěchu současných i budoucích generací. Tak zajišťuje nejen sebe, ale i důstojnou práci pro druhé a jejich budoucnost“* (Poselství ke Dni míru 2013).

Můžeme říct, že naše církev je už dnes společenství s největším počtem dobrovolníků, kteří s láskou pracují pro Boha, církev i společnost. Rozvíjení a prohlubování vztahu ke Kristu, který se celý daroval pro naši spásu, bude pak nejlepším zárukou životaschopnosti církve a její užitečnosti pro společnost, která čeká na svůj podíl na Božích darech, jimiž jsme zahrnováni.

Bratři a sestry, děkujeme vám za důvěru i odvahu ke spolupráci na náročném cestě, která je před námi. Prosíme také o vzájemnou modlitbu a každému z vás ze srdce žehnáme.

Vaši biskupové

Z diáře Mons. Jana Baxanta

- 6. 3. 9.00 hod. Setkání s představiteli řehole, Litoměřice
- 7. 3. 10.00 hod. Setkání se členy vysokoškolské komise ČBK, Litoměřice
- 9. 3. 10.00 hod. Cyrilometodějská slavnost, katedrála sv. Víta, Václava a Vojtěcha, Praha
- 16. 3. 10.00 hod. Uvedení do úřadu dráždanského biskupa Dr. Heinerja Kocha, Drážďany
- 17. 3. 9.30 hod. Pastorační návštěva, Česká Kamenice
- 19. 3. 10.00 hod. Jednání diecézních rad, Litoměřice
- 20. 3. 10.00 hod. Zasedání komise ČBK, Praha
- 20. 3. 14.00 hod. Zasedání rady ČBK, Praha
- 21. 3. 17.30 hod. Návštěva semináře, Praha
- 23. 3. Diecézní setkání mládeže, Litoměřice

Velikonoční program biskupa naleznete na str. 3

Z diáře P. Stanislava Příbyla CSSR

- 2. - 11. 3. Pouť do Svaté země se čtenáři Katolického týdeníku - duchovní doprovod, Izrael
- 14. 3. 10.00 hod. Vikariátní konference krušnohorského a mladoboleslavského vikariátu, biskupská kurie, Litoměřice
- 14. 3. 14.00 hod. Zasedání konzistoře, biskupská kurie, Litoměřice
- 16. 3. 10.00 hod. Uvedení do úřadu dráždanského biskupa Dr. Heinerja Kocha, Drážďany
- 19. 3. 10.00 hod. Setkání okrskových vikářů, kněžské rady a sboru konzultorů, biskupská rezidence, Litoměřice
- 19. 3. 16.00 hod. Ekonomická rada diecéze, biskupská rezidence, Litoměřice
- 20. 3. 10.00 hod. Vikariátní konference teplického vikariátu, biskupská kurie, Litoměřice
- 21. 3. 10.00 hod. Vikariátní konference českolipského vikariátu, biskupská kurie, Litoměřice
- 23. 3. 14.00 hod. Požehnání kaple, Žalany
- 28. 3. 9.00 hod. Misa chrismatis, katedrála sv. Štěpána, Litoměřice
- 28. 3. 14.00 hod. Zasedání konzistoře, biskupská kurie, Litoměřice

ZDISLAVA

- v roce 2013 bude vydáno 10 čísel
- jeden kus stojí 20 Kč

objednávky a distribuce:

Vydavatelství IN, s.r.o., z Jablonce nad Nisou.

Kontakt:

- e-mail: zdislava@in.cz
- tel. č.: (+420) 775 598 604

Časopis Zdislava si můžete objednat také písemně na adrese: **Redakce Zdislava, Dómské náměstí 9, Litoměřice 412 88**, elektronicky na adrese: zdislava@dltm.cz, případně telefonicky na čísle: (+420) 416 707 536.

Zdislava – časopis litoměřické diecéze

Vydavatel: Biskupství litoměřické. **Adresa redakce:** Biskupství litoměřické - diecézní časopis Zdislava, Dómské náměstí 1/1, 412 88 Litoměřice (zdislava@dltm.cz).

Za obsah časopisu odpovídá P. Stanislav Příbyl (pribyl@dltm.cz). **Redakce:** Jana Michálová (michalkova@dltm.cz), Hana Klára Němečková (nemeckova@dltm.cz). **Grafická úprava:** Miroslav Zelenka. **Tisk:** Tiskárna PRIMA, s.r.o. (zelenka@primatisk.net). **Objednávky a distribuce** zajišťuje Vydavatelství IN, s.r.o. (zdislava@in.cz), tel. 775 598 604 prostřednictvím Postservisu. Nevýžadané příspěvky nevracíme. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení příspěvků. Registrace MKČR E7397. ISSN 1211-3042.

model pro sekanou kopii (foto Martin Široký)

stávající torzo

původní stav sochy

Přesun zrestaurované torzo sochy Panny Marie do kostela v Liběšicích. Na snímku je akademický sochař a restaurátor Martin Široký (v černém) s akademickým malířem Františkem Olívou z Prahy (v zelené bundě), který pomáhal s transportem a instalací sochy do liběšického kostela. Foto Karel Pech

fotografie z farní pamětnice (1922)

Události měsíce února

Popeleční středa v katedrále sv. Štěpána s biskupem Janem Baxantem. Foto Karel Pech

V Litoměřicích byla zahájena výstava Gotické umění na Ústecku. Navštívit ji můžete do 7. dubna. Foto Karel Pech

Litoměřický biskup Jan Baxant navštívil v den památky Panny Marie Lurdské Hospic sv. Štěpána v Litoměřicích. Foto Hana Němečková

Fotografie ke zprávám na straně 14. Fotogalerie naleznete na www.dltm.cz

Vzkříšený Ježíš Kristus,

polychromovaná dřevorezba,
původně ze Strenice

Ze sbírek litoměřické diecéze